

Verslag netwerkdag taalcoördinatoren 14 april 2016

Dat het thema 'Lezen in het basisonderwijs' veel taalcoördinatoren aanspreekt, bleek wel uit de opkomst voor deze dag: 110 deelnemers bezochten deze dag.

Joanneke Prenger opende de dag door kort enkele nieuwe publicaties en nieuwsberichten toe te lichten:

- [Lezen in het basisonderwijs opnieuw onderzocht](#) – een overzicht van empirisch onderzoek naar (begrijpend) lezen, fictie en leesbevordering
- De [Vakspecifieke trendanalyse Nederlands](#) - wat zijn momenteel de trends binnen het schoolvak Nederlands? Wat zijn verbeterpunten voor het vak? SLO voert voor elk schoolvak een trendanalyse uit, waarin wordt beschreven wat er in zo'n schoolvak speelt en hoe het zich in de toekomst – naar verwachting – zal ontwikkelen.
- [Geïntegreerd lees- en schrijfonderwijs in het vo](#) - Deze brochure geeft een praktisch hulpmiddel voor leerkrachten Nederlands die meer samenhang in en tussen hun lees- en schrijflessen willen aanbrengen. Binnenkort verschijnt in [SLO Context](#) een artikel waarin wordt verteld hoe ook voor het po aan dit thema gewerkt wordt.
- Het Platform Taalgericht Vakonderwijs organiseert op 30 november 2016 haar vijftiende werkconferentie met als thema '[Werken aan Vaktaal](#)'. Ook interessant voor po!
- In januari is het [Eindadvies Ons Onderwijs2032](#) verschenen. De landelijke netwerken hebben input geleverd tijdens de dialoofase en de consultatiefase. Daarover is een artikel verschenen in [MeerTaal](#). Hoe het vervolg op dit Eindadvies vorm gaat krijgen is op dit moment nog niet bekend. De Onderwijscoöperatie is gevraagd met een voorstel voor een plan van aanpak te komen. Op <http://curriculumvandetoekomst.slo.nl/> houdt SLO de ontwikkelingen bij.

Daarnaast vertelde Joanneke over de plannen om het landelijk netwerk voor taalcoördinatoren en het landelijk netwerk voor taalspecialisten samen verder te laten gaan onder de naam het Landelijk Netwerk Taal in het basisonderwijs. Niet met het doel de afzonderlijke netwerken op te heffen – er zal in de programmering oog blijven voor de eigenheid van beide netwerken – maar om vaker samen op te kunnen trekken en van elkaar te leren. Het nieuwe [Landelijke Netwerk Taal](#) kan zo een ontmoetingsplek worden, een kennisplatform zijn maar ook een aanspreekpunt voor advies en opinies.

Lezingen

Lezen en leesonderwijs - een ander perspectief | Jan Berenst

Lezen wordt ten onrechte vaak als vaardigheid bekeken (en in een vaardigheid kun je goed of minder goed zijn), maar lezen is ook vooral een sociale activiteit, betoogde Jan Berenst. Hij probeerde daarmee de deelnemers te verleiden om op een andere manier naar lezen en leesonderwijs te kijken. Het leesonderwijs is nu vaak gericht op het leren van de techniek, en problemen met lezen zijn daarmee vaak verworpen tot problemen met de techniek van het lezen, niet met het begrip van teksten. Hij presenteerde via een historisch overzicht hoe het komt dat we tegenwoordig zo tegen lezen zijn aan gaan kijken, maar liet daar ook de beperking van zien. Willen we aansluiten op de ervaringen en de wereld van de huidige generatie en de kinderen voorbereiden op wat de samenleving in de 21e eeuw nodig heeft, dan zou ons leesonderwijs meer moeten aansluiten bij hoe we 'in de wereld' met 'het schrift' en allerlei vormen van geletterdheid omgaan.

- Download [de presentatie](#)
- Bekijk de preview van [Meer dan lezen | Over geletterdheid, geletterdheidsontwikkeling en leesonderwijs](#)

Meer lezen, beter in taal: doelgericht werken aan leesbevordering met de Bibliotheek op School | Kees Broekhof

'Lezen loont een leven lang'. Met deze slogan opende Kees Broekhof zijn presentatie over het gebruik van de Leesmonitor, die gekoppeld is aan het project Bibliotheek op School. Aan de hand van onderzoeksresultaten liet hij zien hoe belangrijk vrijetijdslezen is en hoe je door dat te bevorderen kunt werken aan de woordenschat van leerlingen. Vervolgens liet hij zien hoe scholen en bibliotheken gebruikmaken van de digitale monitor van

de Bibliotheek op School om zo effectief mogelijk samen te werken. Aan de hand van concrete voorbeelden maakte hij duidelijk hoe de monitorgegevens kunnen leiden tot meer leesplezier en betere taalprestaties.

- Download [de presentatie](#)
- Bekijk de [Leesmonitor](#)

De volgende stap. De taalcoördinator als inhoudelijk leider | Klarinske de Roos

Aan het eind van de dag ging Klarinske de Roos aan de hand van de resultaten uit haar onderzoek in op de rol die je als taalcoördinator in je team kan of mag vervullen. Ze deed dat interactief aan de hand van verschillende aspecten van het inhoudelijk leiderschap en legde de zaal verschillende vragen voor: wat zijn jouw verantwoordelijkheden? Wat zijn je verwachtingen? Met welke processen wordt je geconfronteerd als inhoudelijk leider? En het belangrijkste: Welke rol neem je zelf in? Helaas was er door de uitloop in het programma niet voldoende tijd om met elkaar over dit voor alle taalcoördinatoren relevante thema verder te praten. Gelukkig is Klarinske bereid om de netwerkdag van april 2017 (in het najaar is ze helaas verhinderd) terug te komen om met wie dat wil in gesprek te gaan.

- Bekijk haar [Prezi presentatie](#)

Workshops

Vol van Lezen - Een andere visie op lezen in het onderwijs | Jos Walta & Martijn Hensgens

In de workshop van Jos Walta en Martijn Hensgens stond de jeugdliteratuur centraal. Hoe maken we van leerlingen echte lezers? Ze vertelden hoe actuele kinderboeken bij veel verschillende vakken en leergebieden een waardevolle invalshoek kunnen geven. Daarbij passeerden zowel praktische toepassingen als theoretische achtergronden de revue. Ook vertelden ze over de opleiding Vol van Lezen, een verdiepingsopleiding voor leescoördinatoren en andere geïnteresseerden.

- Download [de presentatie](#)
- Bekijk de opleiding [Vol van Lezen](#)

Denk! | Anneke Smits

Anneke Smits liet de deelnemers reflecteren op begrijpend lezen. Wanneer en hoe kom je tot begrip van een tekst? En als we dat weten, hoe stimuleren we en ondersteunen we leerlingen bij het begrijpen van teksten? Vanuit deze theoretische concepten werkte ze toe naar de uitleg van de content-gerichte benadering DENK!, die gebaseerd is op een aantal pijlers:

- het opbouwen van achtergrondkennis door themagericht lezen
- motivatie door de keuze van relevante thema's en onderwerpen
- motivatie door het lezen van zelf gekozen boeken
- denkend lezen
- praten en schrijven over boeken aan de hand van authentieke open vragen
- samenwerkend leren

- Download [de presentatie](#)

Begrijpend lezen: schoolvak of attitude? | Véronique Damoiseaux

In de workshop van Véronique Damoiseaux konden de deelnemers zelf ervaren hoe je als lezer oog krijgt voor diepere lagen in een tekst wanneer er speciale aandacht is geschonken aan een goede vraagstelling vooraf. De taalcoördinatoren moesten zelf actief aan de slag met met informatieve teksten die elkaar weliswaar ondersteunden maar ook op bepaalde punten tegenspraken. Véronique liet zien dat je met dit soort teksten zorgt dat lezen interessant en uitdagend wordt. Teksten lezen en mooie vondsten bespreken = lezen met begrip. En daarmee vergroot de hele groep leerlingen haar wereldwijsheid.

- Download [de presentatie](#)

Lezen als de BLIKSEM | Maud van Druenen

Maud van Druenen legde in haar presentatie uit hoe een nieuwe aanpak voor begrijpend lezen is ontstaan en ontwikkeld. Binnen het programma Onderwijs Bewijs is een 2jarig wetenschappelijk onderzoek gedaan naar deze aanpak. Pas daarna is de methode op de markt gekomen. BLIKSEM (Begrijpend Lees Instructie Kan Strategisch én Motiverend) beperkt zich tot enkele kernstrategieën die tijdens het voorlezen van een spannend leesboek hardop denkend worden voorgedaan. De leerlingen oefenen deze strategieën zelfstandig bij het stillezen in een zelfgekozen boek. Vervolgens worden de strategieën toegepast bij het lezen van zaakvakteksten.

- Download [de presentatie](#)
- Bekijk [materialen](#) online

Leesgesprekken | Derjan Havinga en Mirjam Zaat

Leesgesprekken zijn gesprekken met leerlingen over lezen en hun leesontwikkeling. Derjan Havinga en Mirjam Zaat lieten tijdens hun workshop verschillende fragmenten uit dit soort leesgesprekken zien. Uit de gesprekken blijkt dat leerlingen veel kunnen vertellen over hun leesproces en dat er vaak verrassende uitkomsten zijn voor de leerkracht. Leraren kunnen door het voeren van leesgesprekken het leesonderwijs beter afstemmen op de behoeften van de kinderen en hun leesontwikkeling stimuleren. De deelnemers gingen met elkaar

in gesprek over de meerwaarde van leesgesprekken en het formatieve aspecten daarvan.

- Download [de presentatie](#)
- Bekijk de [leesgesprekken](#) online